

Positieve Gezondheid is booming. En de bedenker ervan, arts-onderzoeker Machteld Huber, is uitgeroepen tot Meest Invloedrijke Persoon Publieke Gezondheid in 2015. Zorgprofessionals staan te trappelen om het idee achter Positieve Gezondheid echt te implementeren. Samenwerking tussen Huber en zorgverzekeraar CZ maakt het mogelijk om hiermee binnen de regionale proeftuinen van CZ te experimenteren. In deze serie belicht *De Eerstelijns* hoe dat werkt: Positieve Gezondheid in de praktijk. Met Huber als grote katalysator en aanjager.

MeanderGroep experimenteert met nieuw betalingssysteem in thuiszorg

“Wij veranderen van zorgaanbieder in ontzorgaanbieder”

“Een bekostigingssysteem op basis van resultaat in plaats van uurtje factuurtje. Het biedt de MeanderGroep grote ruimte voor slimme, efficiënte oplossingen in de thuiszorg”, zegt Roger Ruijters, lid van de Raad van Bestuur van de MeanderGroep. Binnen de proeftuin MijnZorg in Oostelijk Zuid-Limburg werkt hij met CZ aan het experiment ‘Ruimte voor Resultaat’, oftewel een nieuw betalingssysteem zonder productieprikkel.

In verschillende proeftuinen werken zorgorganisaties en zorgvragers nauw met CZ samen om het razend populaire concept Positieve Gezondheid van arts-onderzoeker Machteld Huber in de praktijk te brengen. Kern is dat zorgverleners leren om, zoals Huber zegt, ‘de handen meer op de rug te houden. Maar wel met aandacht te coachen’. Alleen dan vergroot je de zelfredzaamheid en autonomie van mensen, ondanks hun fysieke, emotionele en lichamelijke beperkingen.

“De MeanderGroep werkt al een tijd vanuit de vergelijkbare filosofie dat thuiszorg er meer is om te ontzorgen dan te zorgen”, vertelt Ruijters op het hoofdkantoor in Landgraaf. “Wij veranderen steeds meer van een zorgaanbieder in een ontzorgaanbieder. Mensen blijven zelf het liefst zelfstandig en onafhankelijk thuis wonen. En het is de taak van thuiszorg om ze daartoe in staat te stellen.”

Wijkverpleegkundige bepaalt

Vanuit die visie mogen wijkverpleegkundigen bij de MeanderGroep sinds anderhalf jaar weer zelf bepalen welke zorg cliënten nodig hebben. En dat is nieuw. Al tientallen jaren opereert de thuiszorg binnen een systeem waarin centraal orgaan CIZ de zorgbehoefte op basis van medische aandoening indiceert. Dat systeem is zowel volgens Ruijters als volgens Huber ‘hopeloos achterhaald’ en strookt zeker niet met het idee achter Positieve Gezondheid. Namelijk dat juist ieder mens een andere opvatting heeft over welbevinden en ver-

schillend met ziekte omgaat. Simpel gezegd: de ene 70-plusser huppelt twee dagen na een knieoperatie opgewekt op krukken het ziekenhuis uit, terwijl de ander weken in een rolstoel blijft somberen.

Ruijters: “In onze visie kan niemand beter beoordelen welke thuiszorg mensen nodig hebben dan onze wijkverpleegkundigen zelf, die dichtbij de cliënten staan. Tegen hulpverleners zoals Iris Rutten durven cliënten vaak eerlijker behoeften uit te spreken dan tegen hun eigen kinderen.” Rutten, wijkverpleegkundige in Heerlen, vult aan: “Het gaat vaak om simpele dingen. Dat ze liever twee keer in de week douchen in plaats van elke dag, want dan kunnen ze lekker uitslapen.”

Eigen kracht

Bij Meander kijken wijkverpleegkundigen vooral naar wat cliënten wél in plaats van niet kunnen. Lukt het zonder thuiszorg als mensen een slim hulpmiddel of steun van familie of vrienden krijgen? Pas als het antwoord echt ‘nee’ is, komt professionele zorg in beeld.” Deze ‘Eigen Kracht’-aanpak blijkt volgens Ruijters uiteindelijk niet alleen beter voor het gevoel van welzijn en eigenwaarde. “Het is ook de enige manier om wijkverpleging op lange termijn betaalbaar én gegarandeerd te houden voor mensen die het echt nodig hebben.”

Voor Ruijters is het een verademing dat de MeanderGroep van CZ ruimte krijgt om nu ook te oefenen met een betalings-

systeem gericht op resultaat in plaats van productie. “Vorig jaar hadden we financieel een lastig jaar. We liepen met onze manier van werken vooruit. Hoe meer wij ontzorgden, des te minder kregen we betaald. Gelukkig is die perverse prikkel er nu uitgehaald.”

Scoringsinstrument ‘spinnenweb’

Binnen de proeftuin MijnZorg maakt de MeanderGroep gebruik van de expertise van Huber. “Mijn rol”, zegt ze, “is om zorgverleners te inspireren en motiveren breder naar het begrip gezondheid te kijken, zodat ze beter aansluiten bij de behoeften van mensen.” Om Positieve Gezondheid in praktijk te brengen, biedt Huber ook tools, zoals het visueel scoringsinstrument ‘spinnenweb’. Gezondheid wordt hierin gedefinieerd vanuit zes dimensies, waaronder ook zingeving en sociaal- en emotioneel welbevinden. “Als mensen het spinnenweb invullen, beoordelen ze hun gezondheid vanzelf breder dan alleen vanuit de lichamelijke kwaal”, aldus Huber. “Het helpt hen te oordelen over hun eigen situatie en over welke aspecten beter kunnen. Dat werkt verrassend en ontschottend: zorg en het sociale domein zitten er beiden in.”

De MeanderGroep gaat het scoringsinstrument inzetten om nog beter te bepalen wat cliënten zelf belangrijk vinden. Ruijters: “Want ja, zelfs de beste wijkverpleegkundigen kunnen er wel eens naast zitten als ze op basis van kennis en ervaring invullen wat een patiënt nodig heeft. Het spinnenweb helpt hen bij het voeren van een goede dialoog, ook om ingesleten structuren te doorbreken.”

Proeftuin MijnZorg

Nauwe samenwerking met andere zorginstellingen binnen de proeftuin MijnZorg is cruciaal als hulpvragen buiten het domein van thuiszorg vallen, maar bijvoorbeeld meer binnen het sociaal domein. Als mooi initiatief noemt Ruijters het digitaal platform WeHelpen. “De site fungeert als een soort marktplaats voor eenvoudige hulp”, licht wijkverpleegkundige Rutten toe. “Vrijwilligers, buurtgenoten, iedereen kan er hulp op aanbieden en vragen.” Vooral jonge mensen zijn enthousiast, ouderen

Bij Meander kijken wijkverpleegkundigen vooral wat cliënten wél kunnen, vertellen Iris Rutten en Roger Ruijters.

vinden het vaak nog lastig, ‘zo’n vreemde over de vloer. Of ze hebben geen computer of Ipad om in te loggen. Storm loopt het daardoor nog niet, erkent Rutten. “Maar alle begin is moeilijk. Is de drempel eenmaal genomen, dan gaat er vaak een wereld voor mensen open. De een komt weer buiten omdat iemand helpt met boodschappen doen. Een ander heeft leuk sociaal contact met het meisje dat de hond uitlaat. En het allerbelangrijkste: ze houden zelf de regie.” <<

Voor meer informatie over de proeftuin MijnZorg zie www.mijnzorg-ozl.nl

Tekst: Ingrid Beckers

Foto's: Alf Mertens

“Niemand kan beter beoordelen welke thuiszorg mensen nodig hebben dan onze wijkverpleegkundigen zelf, die dichtbij de cliënten staan”

